

Konijnen en vergrassing en verstruiking duinen, 1984-2014

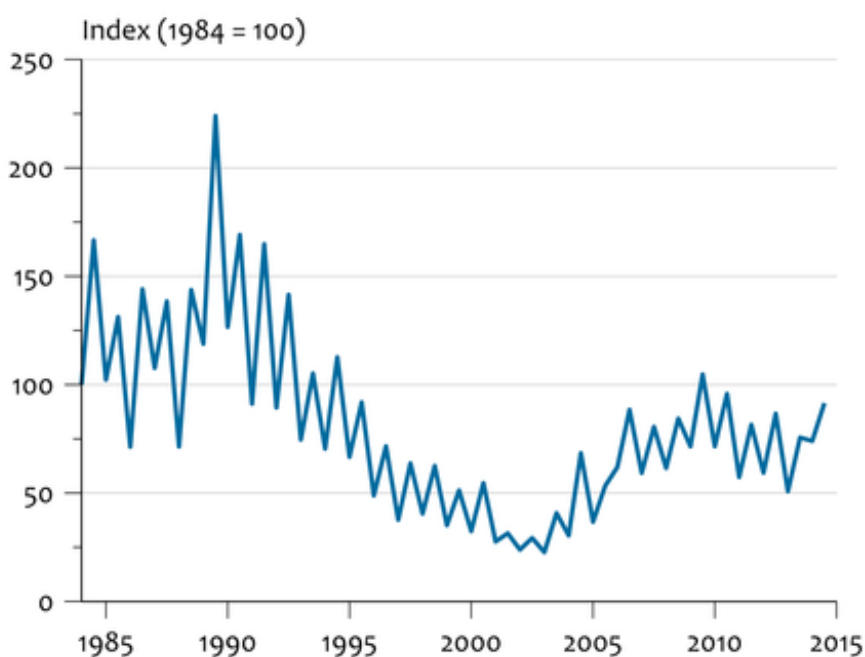
Indicator | 14 april 2015

U bekijkt op dit moment een archiefversie van deze indicator. De actuele indicatorversie met recentere gegevens kunt u via deze [link](#) [1] bekijken.

Konijnen zijn in de tweede helft van de 20e eeuw sterk achteruitgegaan in de duinen, waardoor de vergrassing en de verstruiking is toegenomen. Sinds 2002 treedt er in de duinen een herstel van de populatie op.

[figuurgroep]

Konijn in duinen

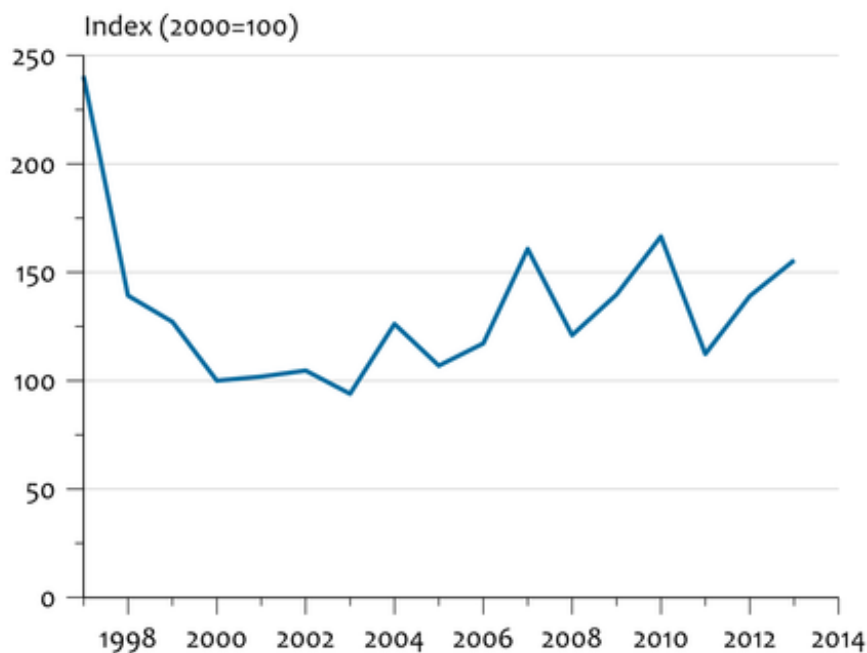

Bron: Duinbeheerders, NEM (ZV, CBS).

CBS/apr15
www.clo.nl/nl112912

- [Download figuur](#) [2]
- [Download data \(xls\)](#) [3]

Konijn in Nederland

Bron: Duinbeheerders, NEM (ZV, CBS).

CBS/apr15
www.clo.nl/nl112912

- [Download figuur](#) [4]
- [Download data \(xls\)](#) [5]

[/figuurgroep]

Konijnenziektes

In de tweede helft van de 20e eeuw hebben twee verschillende ernstige virusziektes grote invloed gehad op de konijnenstand. Myxomatose zorgde eind 1953 voor de eerste dodelijke slachtoffers onder de konijnen. Binnen enkele jaren verspreidde deze ziekte zich over het hele land, waarbij in korte tijd overal het aantal konijnen werd gedecimeerd. Door resistentie groeide de populatie weer tot in 1990 een andere virale ziekte optrad: rabbit haemorrhagic disease (RHD). Hierdoor nam het aantal konijnen opnieuw sterk af, onder meer in de duinen van Noord-Holland, waar het aantal tussen 1990 en 2003 met meer dan 70% daalde. Sindsdien is echter ook tegen RHD alweer een zekere mate van resistentie ontstaan.

Herstel populatie

Vanaf 2003 treedt er in de duinen een herstel van de populatie op. Het herstel beperkt zich echter vooral tot lage gras- en kruidenvegetaties en is op de Waddeneilanden en ten zuiden van het Noorseekanaal sterker dan ten noorden daarvan. Ook landelijk zien we vanaf 2002 jaren met hogere aantallen, maar de verschillen van jaar op jaar zijn groot.

Konijnen houden vegetatie kort

Voorheen hielden konijnen de begroeiing in de duinen kort, maar door de lage aantallen zijn op veel plaatsen vegetaties van grassen en kruiden vervangen door opgaande begroeiingen van bomen en struiken. Doordat bos- en struikvegetaties minder geschikt leefgebied zijn voor konijnen, herstelt de populatie daarin ook niet goed meer en is de verbossing en verstruiking nauwelijks meer terug te dringen. De teruggang van het konijn heeft ook negatieve gevolgen voor de biologische diversiteit van lage vegetaties. De diversiteit van grasland blijkt namelijk positief gecorreleerd te zijn met de aanwezigheid van konijnen.

Referenties

- Bijlsma, R.G. (2004). Long-term population trends of rabbits *Oryctolagus cuniculus* on Pleistocene Sands in the central and northern Netherlands. *Lutra* 47(1); 3-20.
- Breukelen, L. van (2001). Konijntellingen in voorjaar 2001. Intern Verslag. Gemeentewaterleidingen. Amsterdam.
- Breukelen, L. van, E. Cosyns en S. van Wieren (2002). Wat weten we van terugdringen van duinstruwelen door herbivore zoogdieren? *De Levende Natuur*, 103 (3):101-105.
- Drees, Marijke, Heleen Goddijn, Sim Broekhuizen & Jasja Dekker (2007). *Wilde konijnen*. Zoogdierverseniging VZZ & KNNV Uitgeverij, Zeist. ISBN 9789050112628.
- Olff, H. en S.F. Boersma (1998). Lange termijn veranderingen in de konijnenstand van Nederlandse duingebieden. Oorzaken en gevolgen voor de vegetatie. Rapport Landbouwuniversiteit Wageningen.
- Strien, A.J. van, J.J.A. Dekker, M. Straver, T. van der Meij, L.L. Soldaat, A. Ehrenburg & E. van Loon, 2011. Occupancy dynamics of wild rabbits (*Oryctolagus cuniculus*) in the coastal dunes of the Netherlands with imperfect detection. *Wildlife Research*, 38(8), 717-725.

Relevante informatie

- [Netwerk Ecologische Monitoring](#) [6]
- [Methode indexcijfers \(TRIM\)](#) [7]

Technische toelichting

Naam van het gegeven

Konijnen en vergrassing en verstruiking duinen

Omschrijving

Ontwikkeling van de populatie konijnen

Verantwoordelijk instituut

Centraal Bureau voor de Statistiek

Berekeningswijze

Enkele duinbeherende instanties tellen in het voor- en najaar op vaste routes enkele keren per jaar de konijnen. De grafiek geeft de index van het aantal konijnen van zowel voor- als najaarstellingen in de duinen. Door de natuurlijke aanwas met jonge konijnen liggen de voorjaarstellingen lager dan de najaarstellingen. De landelijke gegevens zijn ontleend aan het landelijke meetnet dagactieve zoogdieren van het Netwerk Ecologische Monitoring.

Basistabel

zie tabblad figuurdata onder download figuurdata

Geografisch verdeling

Nederland, Duinen en Noord-Holland

Verschijningsfrequentie

jaarlijks

Achtergrondliteratuur

Drees, Marijke, Heleen Goddijn, Sim Broekhuizen, Jasja Dekker en Dick Klees, 2007. Wilde konijnen. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Opmerking

De ziekte RHD = rabbit haemorrhagic disease, die in Nederland voor het eerst in 1990 is vastgesteld, wordt ook wel aangeduid als viraal hemorrhagisch syndroom (VHS).

Betrouwbaarheids codering

C. Schatting, gebaseerd op een groot aantal (accurate) metingen; de representativiteit is grotendeels gewaarborgd.

Referentie van deze webpagina

CBS, PBL, RIVM, WUR (2015). [Konijnen en vergrassing en verstruiking duinen, 1984-2014](#) [8] (indicator 1129, versie 12 , 14 april 2015). www.clo.nl. Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), Den Haag; PBL Planbureau voor de Leefomgeving, Den Haag; RIVM Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, Bilthoven; en Wageningen University and Research, Wageningen.

Bron-URL: <https://www.clo.nl/indicatoren/nl112912>

Links

[1] <https://www.clo.nl/indicatoren/nl1129> [2]

https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/1129_001g_clo_12_nl.png [3]

<https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-1129-001g-clo-12-nl.xls> [4]

https://www.clo.nl/sites/default/files/infographics/1129_003g_clo_12_nl.png [5]

<https://www.clo.nl/sites/default/files/datasets/c-1129-003g-clo-12-nl.xls> [6] <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/natuur-milieu/methoden/dataverzameling/overige-dataverzameling/netwerk-ecologische-monitoring.htm> [7] <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/themas/natuur-milieu/methoden/trim/default.htm> [8] <https://www.clo.nl/indicatoren/nl112912>